

la 13.5. kello 17.30 Raamattutunti, prof. Lauri Thurén

Mikä hiertää?

Kristityn elämää markkinoidaan matkana eheytymiseen, aidompaan elämään, mielenrauhaan. Todellisuus on karua ihmeellisempää: kivi kiusaa kengässä, eväät loppuvat, suuntavaisto pätkii. Mitä teen kun petyn lupauksiin? Entä jos hurskaat neuvotkaan eivät vie eteenpäin?

Hyvät ystävät,

Tuntuu uskomattoman hienolta olla teidän kanssanne täällä Sanan Suvipäivillä. Olemme pohtimassa yhdessä, miten kulkea kristittyinä elämän kummallisella reitillä. Mikä neuvoksi kun vaelluskengät alkavat puristaa ja tunturi edessä näyttää liian kovalta haasteelta?

Miksi tuntuu niin hyvältä pohtia vaeltamista uskossa juuri täällä? Sain itse käytännöllisen peruskurssin vaeltamiseen 1970-luvun jälkipuolella heti rippikoulun jälkeen, viikon keikalla Kairosmajalla, jossa harmaapartainen ukko Erkki Leminen vei porukkaa tunturiin. Leminen oli myös Suvipäivien mies, ja hänen perintöään on hyvä viedä eteenpäin.

Kristityn kasvu?

Tuohon aikaan ja vielä myöhemminkin oli monilla tapana markkinoida kristillistä uskoa iskusanoilla ”kristityn kasvu” tai ”sisäinen eheytyminen”. Kun käännyt uskovaksi, alat kehittyä kohti tasapainoista ja parempaa ihmisyyttä. Hengen vaikutuksesta sinusta tulee aidompi, nöyrempi, menestyvämpi, parempi, syvällisempi, kärsivällisempi... mitä vain hienoa saattoikin keksiä. Synnit ja muut ikävyydet alkavat jäädä elämässä pikkuhiljaa taka-alalle kun pyhitys toimii.

Paljon luvattiin, ja joku saattoikin edetä pyhydessä useita pykälä ylöspäin. Mutta entä kun omalla kohdalla näkymä peilissä ei parantunutkaan, vaikka millaista kristityn kasvua oli ennustettu. Aitous ja nöyryys pakenivat yhä kauemmas. Entä kun vastaan tuli vaikeuksia? Hankaluuksia töissä, perheessä, ystävien kesken? Onnettomuudet ja sairaudet iskivät myös uskoviin.

Hengellisillä konsulteilla on näissä tilanteissa vastaus valmiina. – Jumala haluaa kasvattaa sinua vaikeuksien kautta. Hän tahtoo opettaa niiden avulla sinulle jotakin. Siksi ne tulee ottaa vastaan kiitollisina, mahdollisuutena uuteen. Vaikeudet ja onnettomuudet auttavat riisuutumaan omasta vanhasta minästä ja luovat tilaa uudelle, entistä eheämmälle kasvulle.

Tuntuuko tutulta? Väitän, ettei hirveämpää vaatimusta olekaan kun elämä menee pahasti poskelleen. Silloin tuollaiset neuvot ovat kuin kenkää kaatuneen kylkiluihin. Vanhan testamentin Job tapasi näitä

hengellisen elämän kauniita opastajia, jotka muuttuvat tosipaikan tullen säälimättömiksi vaatijoiksi. Kun olet mennyt ihan palasiksi, paikalle saapuu joukko ystävällisiä ihmisiä pikaliimatuubi kädessään kokoamaan särkyneestä saviruukusta yhä tyylikkäämpää astiaa. Ei sen kovempaa vaatimusta voi asettaa ihmiselle, joka unelmat ja elämä ovat menneet kunnolla pirstaleiksi. Ei siinä ole voimaa kasvaa, ottaa opiksi, muuttua paremmaksi.

Hengelliset laulut lupaavat helposti liikaa, kun runoilija ei ole ajatellut mistä kirjoittaa. Raamatun vertaus saviruukusta kertoo valajan työstä, kun savi on vielä märkää ja pehmeää. Sellaista on hyvä muotoilla, jos homma menee pieleen. Mutta jos valmis ja kovaksi poltettu ruukku särkyä, ei sellaista kukaan korjaa. Ruukunsirpaleilla on muuta käyttöä, sen Job tiesi hyvin.

Ei kristityn vaellus ei ole reipasta matkaa kohti taivasta, jossa vain satunnainen kivi tai hiertymä kengässä hidastuttaisi kulkemista. Uudet kengät, hi tech-rakkolaastarit tai vaellusvalmennus eivät pelasta kulkijaa jonka sydän on murtunut ja silmissä niin paljon kyyneliä ettei eteensä näe.

Silloin on turha uskotella, että vierellä kulkisi joku toinen pitkin hiekkarantaa tai että joku kantaisi eteenpäin kohti seesteisempää päämäärää. Kun elämä oikein kolhaisee, ihminen vain istuu. Istuu ja itkee jos jaksaa sitäkään. Ei siinä pyhitytä eikä kehitytä jalompaan suuntaan.

Yhtä lailla on kieroutunutta väittää hurskaasti, että onnettomuudet ja vaikeudet sattuvat sitä varten, että Jumala tahtois kasvattaa ja kouluttaa meitä niiden avulla. Olin perheeni kanssa jokin viikonloppu sitten lapsensa menettäneiden vanhempien Käpy ry:n viikonloppuleirillä. Meitä oli siellä joukko perheitä suremassa kuolleita lapsiaan ja tukemassa toisiaan. Ei sinne kukaan tullut opastamaan, että Jumala antoi lapsesi kuolla opettaakseen sinulle sitä tai tätä, tai että Jumala antoi hänen kuolla tehdäkseen sinusta paremman ihmisen. Miksi ei? Koska kenenkään ihmisen elämä ei ole niin turha ja vähäpätöinen, että Jumala antaisi hänen kuolla vain kasvattaakseen ja kehittääkseen toisista parempia ihmisiä.

Kun aikanaan uskovalle luvattiin kehitystä ja kasvua, moni uskoi aluksi mutta sitten silmät lopulta aukenivat. Eihän tästä mitään tule, katteettomia lupauksia nuo ovat. Moni seurakuntanuori pettyi ja lähti etsimään elämää jostain muualta. Helppohintaiset hengelliset opettajat saivat ymmärtämättömyyttään paljon pahaa aikaan.

Katse peiliin

Elämän vaikeuksien ja onnettomuuksien ei pitäisi tulla yllätyksenä kristitylle, sillä Jeesus ei luvannut kenellekään ruusutarhaa palkkana uskoontulosta. Hän puhui jostain ihan muusta. Ei antanut katteettomia lupauksia myöskään vanha saarnamies Leminen. Hän oli omien sanojensa mukaan syntinen ukko, epäonnistunut kristitty, langennut ihminen ja korkeintaan väärään suuntaan kasvanut – eli realisti.

Raamattu on täynnä esimerkkejä hurskaista ihmisistä, joilla matkanteko alkoi pätkiä. Heidän elämässään oli muutakin hankaluutta kuin kivi kengässä. Mitä suurempi sankari, sitä syvemmällä käytiin. Abraham, Jaakob, Mooses, Daavid, Pietari, Paavali... kiero peliä, epätoivoa, murhia, aviorikoksia, Jeesuksen kieltämistä, kristittyjen vainoja. Jokainen ansaitsi toiminnallaan menolipun suoraan alakertaan,

kulkematta lähtöruudun kautta. Vaikka et olisi yhtä tehnyt yhtä näyttävästi syntiä, tähän porukkaan on helppo liittyä. Epäonnistuneitten uskovien kerhoon.

Miksi ihmeessä sitten näyttelemme toisillemme jotakin muuta? Tein kerran opiskelijaillassa hurskaustestin. Jokaiselle jaettiin kaavake, jossa piti arvioida itseään verrattuna toisiin samassa salissa oleviin, siis toisiin kristittyihin opiskelijoihin.

Kysymykset menivät näin: ”Verrattuna näihin kavereihini käyn kirkossa a) vähemmän, b) saman verran, c) enemmän.” Vastaavasti: ”Luen Raamattua, rukoilen, elän oikein jne... a) vähemmän, b) saman verran, c) enemmän.” Kupongit kerättiin ja tulokset koottiin taululle. Lähes jokainen uskoi olevansa selvästi huonompi kristitty kuin kaikki muut samassa salissa!

Tällaisia me olemme. Väärään suuntaan kasvaneita ihmisiä. Väärään suuntaan kulkevia vaeltajia. Mutta hymy huulella yritetään esittää toisille jotakin parempaa – ja onnistutaan siinä! Kaikkien etu olisi myöntää totuus. Jokainen tuntee, että minussa on jotakin vikaa, kun kaikki muut ovat niin paljon parempia. Vaikka oikeasti syntistä, epäonnistunutta porukkaa tässä ollaan. Ja kun elämän onnettomuudet osuvat oikein kohdalle ja kaikki kaatuu päälle, olemme ihan hukassa. Väliäkö sillä hiertääkö kivi kengässä, kun ei tiedä suuntaa ja vaikka tietäisi, ei halua enää jatkaa.

Onhan niitä menestyneitäkin uskovia, niitä joilla kulkee kivasti, jotka ovat syvällisiä, kauniita ja rohkeita, jotka kehittyvät yhä hurskaammiksi ja pyhyyttä pukkaa. Jeesuskin tunsu sellaisia ja usein keskustelikin heidän kanssaan. Mutta hän myös totesi, että he eivät tarvitse parantajaa, eivät taluttajaa, eivät uutta voimaa. Siksi en nyt puhu heille.

Miksi sinä huudat?

Mitä tehdä kun matka pysähtyy? Kun ei pääse ollenkaan eteenpäin? Raamattu kertoo miten Mooseksen matka oli pysähtynyt Punaisen meren rannalle. Takaa rymisteli faraon sotajoukko, edessä pelkkää vettä ja ympärillä kansa, jonka hän oli johdattanut pahaan paikkaan. Mooses seisoj epätoivoisena eikä päästänyt ääntäkään. Silloin Jumala sanoi: ”Miksi sinä huudat minulle?”

Martti Lutherille tämä oli Raamatun tärkeimpiä tekstejä. Siitä käy ilmi, mitä Jumala ajattelee meistä kun meillä on paha olla, kun kaikki on pielessä, kun ei ole voimaa jatkaa. ”Miksi sinä huudat minulle?” Mooseksen äänetön tuska kuului taivaaseen asti kovempaa kuin sotajoukon rymistys, kansan valitus tai meren kohina. Mooseksen sanaton, hiljainen hätä tunkeutui läpi taivaiden ja enkelien ylistyskuorojen, se täytti maan ja taivaan niin että Kaikkivaltiaankin oli lopulta pakko pidellä korviaan. –Miksi sinä huudat?

Jumala auttoi Moosesta. Hän antoi ihmeen tapahtua. Meri kuivui ja kansa pääsi pakoon, paremmalle rannalle. Kyllä hän meitäkin kuulee.

Katse Kristukseen

Kun matka katkeaa, apu ei löydy oman puseron sisältä. Hengellisen elämän kaikkiin vaikeuksiin on yksi lääke: Käännä katseesi Jeesukseen. Siis uskon silmämuna päässä oikein päin, pois tuijottamasta omaan itseän tai omiin hiertäviin kenkiin. Pyydetään Jeesus paikalle. Hänen työmaataan olivat raajarikot,

sokeat, spitaaliset ja synnin syövyttämät ihmiset. Sellaiset, joita ei vaelluskenkien hienosäättö kiinnostanut, kun eivät edes jalat kantaneet. Ehkä aika moni meistä samastuu mieluiten tuohon porukkaan.

Kyllä, Jeesuksella on sanottavaa sinulle ja minulle. Vaikka et jaksaisi nostaa päätäsi tai huutaa häneltä apua. Vaikka olisit miten väsynyt matkantekoon ja vain istuisit paikallasi. Katsotaan, mitä sanottavaa hänellä on meille.

Mistä Jeesuksen löytää? Nyt ei lähdetä katselemaan ihmeitä tai näyttäviä tapahtumia. Kristillisen kirkon perusoivalluksia on, että kun Vapahtajaa todella tarvitaan, hänet löytää sanasta ja sakramenteista. Siksi tarvitsemme raamatunselitystä eli kirkollisella kielellä *saarnaa*. Mennään siis vieraiksi jumalanpalvelukseen kuuntelemaan, kun Jeesus pitää saarnaa!

Nyt ei ole vaaraa pitkästyä, sillä Jeesuksen saarna oli maailman lyhyin. Luukas (Luuk. 4: 16–21) kertoo näin: Kun Jeesus tuli Nasaretiin, missä hän oli kasvanut, hän meni sapattina tapansa mukaan synagogaan. Hän nousi lukemaan, ja hänelle ojennettiin profeetta Jesajan kirja. Hän avasi kirjakäärön ja löysi sen kohdan, jossa sanotaan:

*Herran henki on minun ylläni,
sillä hän on voidellut minut.
Hän on lähettänyt minut
ilmoittamaan köyhille hyvän sanoman,
julistamaan vangituille vapautusta
ja sokeille näkönsä saamista,
päästämään sorretut vapauteen
ja julistamaan Herran riemuvuotta,*

Jeesus kääri kirjan kokoon, antoi sen avustajalle ja istuutui. Kaikki, jotka synagogassa olivat, katsoivat tarkkaavasti häneen. Hän alkoi puhua heille: »Tänään, teidän kuultenne, on tämä kirjoitus käynyt toteen.»

Maailman lyhyin saarna

Kun jumalanpalveluksen kaavassa on saarnan vuoro, moni miettii, minkähänlainen puhe on tällä kertaa tulossa. Toinen valmistautuu vaipumaan hurskaaseen horrokseen, josta on hyvä herätä kun koodisana *aamen* kuuluu kaiuttimista.

Luukkaan kertoma tapaus vie meidät samanlaisiin tunnelmiin 1979 vuotta sitten. On pyhäpäivä ja ollaan koolla synagogassa. Alussa on luettu uskontunnustus ”Kuule Israel, Herra meidän Jumalamme, Herra on yksi!”. Sitten on rukoiltu vanha *’amida*-rukous ja vuorossa oleva raamatunkohta eli *haftara* on käärittä rullasta auki. Saarnamies on oman kylän poikia, mutta hän on saanut mainetta maakunnassa. Lievää odotusta saattaa olla ilmassa, kun hän nousee, lukee tekstin ja istuutuu saarnastuoliin puhumaan.

Ystävät, tuolloin 1979 vuotta sitten kuultiin Pohjois-Israelin vuoristossa Nasaretin eli Vartiokylän pienessä kokoushuoneessa maailman huikein saarna, tekstin mukaan myös maailman lyhyin. Sellaista ei ollut koskaan aiemmin kuultu eikä koskaan sen jälkeen. Niin väkevällä tavalla ei Raamatun tekstiä ole selittänyt kukaan toinen, ei edes Jeesus itse. Tämä on suoraa puhetta meille huonoille matkamiehille.

Rakennusmies Jeesus aloittaa lukemalla, miten neljäsataa vuotta sitten profeetta julistaa kansalle, jonka matka oli pysähtynyt, ajautunut umpikujaan. Juutalaiset oli siirretty pakolla pois omasta maastaan Babyloniin vähän kuin inkeriläiset Siperiaan. Vaikka lämpötila oli korkeampi, ei toivoa silti ollut. Juuri heille profeetta kuulutti:

Nyt tulee hyvä uutinen! Herra on antanut minulle henkensä, minut hän on kruunannut. Minun tehtäväni on julistaa teille: nyt päästään vapauteen! Takaisin kotimaahan! Sodassa köyhtyneille ihmisille palautetaan omaisuus takaisin, vammautuneet tervehtyvät, nyt alkaa riemuvuosi eli vuosi jolloin kaikki menetetty ja särkynyt palautetaan ennalleen!

Nasaretin köyhät kirkkovieraat taisivat ajatella, että tuo profeetta kauppasi tyhjiä lupauksia, vähän samaan tapaan kuin alussa kuvaamani kaverit. Nasaretilaiset nimittäin muistivat, että ei siinä sitten ihan noin hienosti käynyt. Vapaamielisten persialaisten tultua valtaan juutalaiset kyllä pääsivät takaisin omalle maalleen aivan kuin inkeriläiset pääsivät aikoinaan Siperiasta takaisin Pietarin ympäristöön. Mutta ei se elämä tuhotussa maassa ja muukalaisten keskellä mitään herkkua ollut. Jonkinlaista temppehintynkää yritettiin kyhätä, mutta siihen se jäi. Ei tullut uutta, parempaa astiaa. Ajanoloon tilanne vähän parani, mutta aina tuli uusia valloittajia ja uusia vaikeuksia.

Profeetta oli tainnut luvata vähän liikoja. Elämä pakkosiirtolaisuuden jälkeen ei ollut mitään luvattua riemuvuotta. Sellaisen vuoden piti alkaa oinaansarven törähdyksellä eli *jobelin* soitolla, siitä tulee meidänkin kieliimme *jubileum* eli juhla. Nyt soivat vain valitusvirret, kun sokeat pysyivät sokeina ja köyhät köyhinä. Ajateltiin, että vaikka pieni osa profetiasta kävikin toteen, niin 90% jäi odottamaan täyttymistään. Sinnikäs usko kuitenkin kyti näiden ihmisten mielissä. Kerran vielä iso torvi puhuu. Kerran vielä alkaa todellinen juhluvuosi.

Jeesus käärii rullan kiinni, istuu saarnatuoliin. Kaikki katsovat häntä odottaen. Saarna alkaa, se on lyhyt: *Tänään, teidän kuultenne, on tämä kirjoitus käynyt toteen.*

Kuka saarnamies voi tällaista sanoa? Lukee ennustuksen Raamatusta ja sanoo: juuri nyt tämä ennustus täyttyi! Juuri tällä hetkellä loppui vuosisatainen odotus, minun ääneni on se oinaansarven ääni. Nyt alkoi riemuvuosi, nyt Jumala korjaa kaiken.

Ensin ihmiset ihastuivat, *wow* miten hieno saarna! Nyt ei ainakaan nukuta. Hyvä kun tuli lähdettyä palvelukseen tänä aamuna. Mutta sitten Jeesuksen puheen sisältö alkoi mennä perille ja kaikki suuttuivat. Mitä ihmettä tuo remonttireiska selittää? Tämähän on jumalanpilkkua! Palvelus keskeytyy, saarnamies temmataan väkijoukon mukana läheiselle jyrkänlehdelle, ja vaivoin hän selviää pakoon ehjin nahoin. Melkoinen alku riemuvuodelle.

Riemuvuosi Mäntsälässä?

Nyt ei olla Vartiokylässä vaan Mäntsälässä, eikä saarnamiehen tarvitse pelätä korkeita paikkoja. Siksi uskallan sanoa samoin kuin Jeesus kauan sitten: Tänään, teidän kuultenne, on tämä kirjoitus käynyt toteen.

Meitä ei kiinnosta paluu Palestiinaan, nuorempia ei edes paluu menetettyyn Karjalaan. Mutta köyhiä ja onnettomia, rampoja ja huonoja kulkijoita riittää meidänkin joukossamme. Joku voi olla fyysisesti sokea, toinen henkisesti tai hengellisesti. Ihmissuhteet ovat solmussa, elämä tuntuu kahlitulta ja ahdistavalta. Huolten taakka painaa selässä, syyllisyys tehdyistä virheistä ja sanotuista sanoista ei päästä otteestaan. Matka on perin hidasta tai ei kulje ollenkaan. Kyllä me itse kukin tarvitsemme riemuvuotta.

Tänään se alkaa. Näillä Suvipäivillä saat messuissa kuulla, miten pappi julistaa sinulle kaikki synnit anteeksi sillä valtuudella, jonka hän on Kristukselta ja hänen seurakunnaltaan saanut. Tänään sinä olet oikeasti puhdas kaikesta synnistä kaikkivaltiaan Jumalan edessä. Siinä on aihetta riemuun ja torvensoittoon.

Eikä Vapahtaja jätä meitä yhden julistuksen varaan. Tänään on pelastuksen päivä. Tänään alkaa uusi aika, uusi matka hänen seurassaan. Kun Hyvä Paimen löytää eksyneen lampaan, ei hän kannusta eteenpäin. Hän ottaa syliinsä ja kantaa kotiin. Sitten iloitaan ja juhliitaan!

Kun Herra Jeesus Kristus pääsee ihan lähelle, tulee kuten Remu Aaltonen sanoo, höpinää töppösiin. Jeesuksen rakkaus sulattaa sydäimestä jään ja pehmentää kovettumat ihmisten välillä. Yksinäiselle on ystäviä tässä ympärillä vaikka kuinka. Ilo pelastuksesta alkaa tuntua ja vaikuttaa myös elämässä. Tänään se kaikki on mahdollista. Vuosi 2009 voi olla riemuvuosi itse kunkin elämässä.

Luukkaan kuvaama Jeesuksen oma riemuvuosi ei alkanut hyvissä merkeissä eikä muidenkaan nasaretilaisten. Henkensä kaupalla hän joutui pakenemaan kaupungista ja paikalliset jäivät pyhän raivonsa valtaan. Missä oli profeetan lupaama uusi aika?

Kun tulet näiltä Suvipäiviltä kotiin, maisema näyttää samalta kuin eilenkin. Missä on raamattutunnin lupaama uusi aika? Kyllä se on sittenkin totta. Jeesuksen opetus ei pysähtynyt Nasaretin kallionkielekkeelle vaan uuden ajan julistus jatkui. Heti seuraavana lauantaina hän paransi alempana järvenrantakaupunki Kapernaumissa koko joukon sairaita aivan niin kuin profeetta oli ennustanut. Uusi aika oli sittenkin alkanut.

Uusi aika on totta myös sinun ja minun elämässä, kun olemme saman Jeesuksen kanssa. Emme ehkä näe suuria muutoksia, elämä voi olla hiljaista ja vaikeaa kuten profeetan alkuperäisillä kuulijoilla, kun he olivat palanneet luvattuun maahan. Mutta he kuitenkin palasivat ja rakensivat temppelin. Ilman heidän sinnikkyyttään ei juutalaisuus olisi jatkunut eikä kristinusko syntynyt. Meiltäkin kysytään sinnikkyyttä, kun elämme Vapahtajan kanssa uutta elämää. Vaikka olisikin vaikeaa, me kuitenkin elämme – elämää joka ei pääty koskaan. Näin Herra Jeesus itse on luvannut. Lopulta vain yksi on tärkeää, se että me kuulumme hänelle. Tänään se on mahdollista.

Riemuvuosi on totta, mutta paljon siitä jää vielä uskon varaan, aivan kuin pakkosiirtolaisuudesta palanneiden juutalaistenkin kohdalla. Mekin tiedämme ja tajuaamme, että jotakin ratkaisevaa uutta on tapahtunut. Mekin odotamme, uskomme ja toivomme, että vielä kerran iso torvi puhuu ja kaikki nämä sanat muuttuvat silminnähten todeksi. Ilmestyskirjassa torvet jo soivat, lopun aika on lähellä. Kun Jeesus palaa maan päälle, riemuvuosi ei pääty koskaan.

Vapahtajan syliin

Jeesuksen saarna oli lyhyt eikä tämäkään raamattutunti enää pitkään jatku. Mutta hänen sanansa jäivät elämään. Ne elävät myös näillä juhlilla ja juhlien jälkeenkin jokaisen kotona. Nyt on Herran riemuvuosi, köyhille julistetaan ilosanomaa, vangituille vapautusta, sokeille näkönsä saamista ja sorretut pääsevät vapauteen. Tämä tarkoittaa sinua ja minua. Herralla Jeesuksella on meille paljon annettavaa.

Hänen lahjoistaan saamme nauttia, kun hän kutsuu meitä aterialle pöytänsä. Me tulemme sinne sellaisina kuin olemme. Sitten Vapahtaja koskettaa meitä kaikkia – ja riemuvuosi, uusi elämä alkaa.

Jeesus ei liimaile särkyneistä saviruukuista uusia astioita. Ei hän laastaroi hiertyneitä jalkojamme ponnistamaan vielä kerran eteenpäin. Ei hän anna keppiä tai porkkanaa, jotta jaksaisimme vielä kappaleen matkaa eteenpäin. Jeesus ottaa halvaantunutta kädestä ja tekee ihmeen: hän parantaa.

Vanha saarnamies Leminen ei lupailut liikoja. Hän vei kuulijansa Jeesuksen ristin juurelle. Tästä samasta halusin tänään kertoa sinulle. Meitä kutsutaan lepäämään. Jeesus ottaa syliin. Hyvä Paimen kantaa lampaansa kotiin, ikuiseen iloon, taivaaseen. Sellaisesta Vapahtajasta Raamatussa kerrotaan.